



Talvisota

30.11.1939-

13.3.1940



Puheenjohtajalta

Elämme uutta aikaa veteraanasioissa

Marraskuun alussa astui voimaan Rintamaveteraanien kuntoutuslain täydennys. Se varmisti sen, että jokaisessa kunnassa on vihdoin tehtävä kaikille sotiemme veteraaneille kattava hoito- ja palvelusuunnitelma. Heitä on Suomessa edelleen hieman vajaa 9000 ja Turussakin n. 250. Näin fyysisesti vammautumattomat veteraanit saadaan samalle tasolle kotiin annettavissa maksuttomissa palveluissa kuin Sotainvalidit ovat olleet jo vuodesta 1986.

Tämän lain perusteella tehdyssä suunnitelmassa tarpeelliseksi katsottu kotona asumista tukevat palvelut on annettava veteraaneille maksutta ilman mitään omavastuuosuuksia. Lain voimaantulo on aiheuttanut Turussakin paljon erilaisia kysymyksiä. On kysytty mm. miksi eräät eivät saa kotiin annettavia palveluja. Syy on sanottu laissa. Kuntoutus- ja hoivapalveluja voi saada henkilö, jolla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus. Muille palveluja ei tämän lain nojalla voi myöntää. Tunnusten hakuaika päättyi jo 31.12.1994, joten tunnusia ei voi enää saada. Eräillä omaisilla on ilmaantunut sinänsä oikeutettuja vaatimuksia maksuttomista palveluista henkilöille, joiden he katsovat täyttävän tunnusten myöntämisen ehdot. Näiden vanhusten palvelut on yritettävä hoitaa jo kuusi vuotta voimassa olleen vanhuspalvelulain kautta.

Turussa sotiemme veteraanien palvelut ovat aika hyvässä mallissa, eikä uuden lain voimaantulo ole aiheuttanut suuria muutoksia. Kaikille veteraaneille on tehty lain edellyttämät suunnitelmat ja niiden perusteella päätös tarpeellisista kotona asumista tuuttavista palveluista. Täälläkin on vain huolehdittava siitä, että suunnitelmia myös tarkistetaan veteraanien kuntoisuuden mukaan riittävän usein.

Turun Sotaveteraanien tuki- ja pe-

rinneyhdistys on nyt syksyn aikana käynyt jokaisen 145 jäsenveteraanimme luona kyselemässä, miten heidän elämänsä ehtoo sujuu. Kiitos yhdistykselle merkittävästä työstä, joka auttaa meitä taas hiukan paremmin ymmärtämään veteraanien asuinolosuhteita. Tästä kyselykierroksesta on oma juttunsa tässä lehdessä.

Sekä Turun sotaveteraaniyhdistys, että Tuki- ja perinneyhdistys myös jatkaa kaupungin tukena vapaaehtoisina auttajina veteraanien tukitehtävissä ja mahdollisuuksiensa mukaan myös yksinäisyyden torjuntaa ystävätoiminnan avulla.

Olen saanut kiertää maata koulutamassa Valtiokonttorin kanssa kuntia ja veteraanijärjestöjä uuden lain vaatimuksista. Näitä tilaisuuksia on ollut 20 eri puolilla maata. Minun roolini on ollut kertoa uudenlaisesta tavasta hoitaa veteraanipalveluja.

Tässä olen käyttänyt Turkua eräänä esimerkkinä, miten kahdessa vuodessa voidaan asiat kääntää oikeaan malliin, kun asiat hoidetaan veteraania ja hänen omaisiaan kuunnellen ja ammatillisesti hyvien suunnitelmien kautta päästään toimintakykyä ylläpitävään auttamiseen.

Paljon muuta on kuitenkin tehtävä. Eräs vuosikymmeniä ollut vaikea asia on veteraanien jakautuminen kolmeen järjestöön. Omia latujaan ovat kulkeneet Sotainvalidien veljesliitto, Sotaveteraaniiliitto ja Rintamaveteraaniiliitto. Kukin on yrittänyt auttaa vain omia jäseniään. Tämän on aivan turhaan hajottanut voimia ja jopa aiheuttanut tarpeetonta kyräilyä.

Nyt onneksi tilanne on muuttumassa. Suomen Sotaveteraaniiliitto ja Rintamaveteraaniiliitto ovat päättäneet yhteisestä asioiden hoidosta jo monella tavalla. Näkyvin on liittojen yhteinen Kenttäpostia-lehti. Samoin on sovittu useiden toimikuntien yhdistymisestä. Tällainen on mm. puheenjohtamani Sosiaali- ja



terveyspalvelutoimikunta. Tällainen yhteistyö liittoja yhdistämättä auttaa huomattavasti veteraanasioiden hoitoa ministeriöön, valtioneuvostoon ja eduskuntaan päin. Harmillista on kuitenkin, että Sotainvalidien Veljesliitto haluaa edelleen jatkaa omillaan vaikka heidän jäseniään on joukossamme vain pari tuhatta.

Myös Turussa on havaittu yhteistyön tärkeys vähenevien veteraanien auttamisessa. Turun Sotaveteraaniyhdistys ja Turun Seudun Rintamaveteraanit ovat sopineet yhteisistä tapaamisista ja esiintymisestä yhdessä mm. Turun kaupunkiin päin. Muutama ihan oikea asia on jo saatu myönteisesti hoidettua. Toinen yhteinen kokous on hiljattain pidetty ja työ jatkuu.

Näissä poikkeuksellisen myönteisissä merkeissä toivotan kaikille sotien 1939-1945 veteraaneille rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta 2020.

Samaa toivotan myös kaikille tuki-joukoille ja muillekin tämän lehden lukijoille.

Pekka Paatero
puheenjohtaja

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan tervehdys	2
Irja Manner 100 vuotta.....	4
Tukiyhdistyksessä tapahtunutta	5
”Helpompaa kuin lukiossa”	6-7
Talvisodasta 80 vuotta.....	8-9
Turku 1939/1940.....	10-12
Jouluna 1930	13-14
Muistathan kai	15-16
Kesäjuhla ja laulua.....	17
Joulupuuroa.....	18
Toiminnanjohtajalta	19

*Kansikuvat: Kenttäjumalanpalvelus Särkisalossa joulukuussa 1939. SA-kuva
Vartiomiehiä Pajarin lohkolla. SA-kuva*



Turun Sotaveteraaniyhdistyksen muonitusjaosto osallistui perinteisen tavan mukaisesti joulukauden avaukseen Myllyssä. Mikko Tuomi, Seppo Tuomi ja Marja Ihamuotila jakoivat satoja annoksia erinomaista joulupuuroa. Kuva Eri-ka Näsi

Irja Manner, 100 vuotta

"Ei ehditty pelätä, työt hoidettava"

- Hyvät geenit, eiköhän niistä löydy selitys joulukuiseen juhlaani, sanoo Irja Manner. Joulukuun kolmantena päivänä hän riemuitsee satavuotisjuhlissaan.

- Aika hyvin on kaikki sujunut, mutta kieltämättä nyt joskus huomaa, että hiukan väsyttää. Myönnettävä se on, vaikka nytkin pitäisi "vain elää". Irja Manner myöntää, että korkeasta iästä huolimatta hän pyrki osallistumaan; pöydällä oleva kalenteri paljastaa, että viikon jokaiselle päivälle on merkitty tapahtumia.

- Olen syntynyt Viipurissa, jonne vanhempani tulivat kovalla kiireellä Pietarista, jossa elivät isovanhempanikin. Pietarissa isä ja äiti perustivat perheen, isä toimi siellä luterilaisen seurakunnan taloudenhoitajana ja äiti opettajana. Vuonna -17 he kiirehtivät Viipuriin, ehtivät pois ennen kuin raja meni kiinni.

- Viipurissa perheeni oli kahdeksan vuotta, sieltä muutimme Kuopioon, jossa olimme niin pitkään, että tarvittaessa ossaan murteenkin.

- Venäjää ei silloin puhuttu, jos olisi, ryssäksi olsii heti leimattu. Kuopiossa kävin koulut ja osan myös sairaanhoitajaopinnoista, toisen osan Helsingissä. Kun opiskelut loppuivat, tulivat eteeni sotavuodet.

- Vuonna -39 sain komennuksen kenttäsairaalaan. Sairaaloiden paikoista ei silloin puhuttu, kenttäsairaala oli numero se ja se. Jatkosodassa olin jossakin Laatokan pohjoispuolella.

- Kun on nuori niin jaksaa. Ei silloin aateltu, että mitens tässä nyt selviää; kenttäsairaalaan tuotuja piti auttaa ja koko ajan katsoa vain eteenpäin.

- Nyt voi katsoa taakseenkin, emme olleet rintamalla, lähellä kylläkin, mutta ensimmäisenä oli joukkosidontapaikka, josta haavoittuneet siirrettiin kenttäsairaaloihin.

Turun Sotaveteraanien Naisjaoston viisikymmenjuhlan aikaisessa TS:n haastattelussa Irja Manner kertoo sodan loppuvaiheesta.

"Miehet rupesivat loppumaan ja tilalle tuli poikia, jotka itkivät äitiä ja kyselivät, kuolenko minä. Et sinä kuole, oli ainoa lohtu, jonka pystyin antamaan."

Irja Manner kertoo sairaanhoitajien huolehtineen vain työstään.

- Tietysti joskus huomattiin, että voi, suomalaisten vastassa on iso Neuvostoliitto. Mutta eihän siinä voi ryhtyä pelkäämään, potilaita hoitessa ei pysty pelkäämään. Kaikkia oli hoidettava ja Punaisen Ristin periaatteiden mukaisesti hetken tullen oli autettava vihollistakin.

- Eräänä jatkosodan päivänä sairaalaan tuli välirauhan aikana hammaslääkäriksi valmistunut nuori mies.



Aikanaan meidät vihittiin. Sodan jälkeen siirryimme Hämeenlinnaan, jossa sain sairaalasta röntgenhoitajan paikan. Sotavuodet jäivät taakse, tuo aika, jonka kammottavuudesta emme liiemmästi puhuneet neljälle lapsellemmekaan.

- Talvi- ja jatkosodan aikana ei voinut miettiä, että onkos nyt paha olla, silloin oli hoidettava annetut tehtävät. Nyt täällä Turussa. ihan viihtyisässä palvelutalossa voin sanoa, että oikein on hyvä olla.

Käynti veteraanin luona syksyn tärkein tehtävä

Turun Sotaveteraanit ry:n iäkkäiden veteraanijäsenien määrä oli syyskuussa 2019 kaikkiaan 135 veteraania, joista naisia 53 ja miehiä 82. Keski-ikä on noussut yli 94 vuoteen. Vanhimmat ovat jo saavuttaneet 100 vuoden iän. Turun Sotaveteraanien Tuki- ja Perinneyhdistys päätti tämän vuoden toimintasuunnitelmaansa tehdä henkilökohtaiset tervehdyskäynnit kaikkien veteraaniemme luona.

Meillä oli Suomi 100 juhluvuonna 2017 kunniatehtävänä viedä tasavallan presidentti Sauli Niinistön ja rouva Jenni Haukion allekirjoittamat tervehdykset kaikille veteraaneillemme. Tavoitimme kaksi vuotta sitten 224 veteraanijäsentämme. Nämä tapaamiset olivat mieleenpainuvia ja antoivat hyvän lähtökohdan nyt tehyille tervehdyskäynneille.

Tämän alkusyksyn tervehdyskäynneillä tehtiin myös kysely heidän nykyisestä elämäntilanteestaan, asumisestaan, veteraanipalvelujen saannista, palvelusuunnitelmista sekä palvelujen lisätarpeesta tai puutteista. Yhdistyksillämme on hyvä yhteistyö Turun kaupungin hyvinvointitoimialan kanssa. Puheenjohtajat Pekka Paatero ja Risto Kapari ovat useita kertoja vuodessa käyneet veteraanipalveluja ja niiden parantamista koskevat neuvottelut hyvinvointitoimialan johdon kanssa. Olemme myös saaneet tarvittavia yhteystietoja kaikkien veteraaniemme tavoittamiseksi.

Runsaat puolet veteraaneista asui vielä omissa asunnoissaan. Heistä valtaosa asui kerrostaloasunnoissa. Useat vielä kotonaan asuvista tulevat kuitenkin toimeen vain päivittäisen kotihoidon avulla. Yhä useam-

pi elää yksin asunnossaan. Lasten ja lastenlasten apu ja tuki yhdessä kotihoidon ja kotiin tuotavien veteraanipalvelujen kanssa on monien kohdalla mahdollistanut omissa kodissa asumisen vielä huonokuntoisenakin. Palvelutaloissa asuvia on jäsenveteraaneistamme noin neljäsosa. Pysyvässä laitoshoidossa, hoitokodissa tai sairaalassa, olevien osuus oli kasvanut vuoden 2017 tilanteesta noin viidesosaan veteraaneistamme.

Turun kaupunki on hoitanut veteraanipalvelujen järjestämisen esimerkillisesti. Valtion määrärahat on käytetty täysimääräisesti tarkoitukseensa ja vuonna 2017 palkatut kaksi palveluohjaajaa ovat tehneet palvelutarpeen kartoituksen ja hoito- ja palvelusuunnitelmat kaikille veteraaneille. Tämä työ on ollut tärkeä edistysaskel. Kysyimme kaikilta, ovatko saamasi veteraanipalvelut kunnossa ja onko henkilökohtainen palvelusuunnitelma tehty? Lähes kaikki olivat tyytyväisiä saamiinsa veteraanipalveluihin ja useimmat kokivat saamiensa palvelujen parantuneen viimeisten kahden vuoden aikana. Muutamat yksinasuvat kokivat vielä tarvitsevänsä lisäapua kotona pärjäämiseen. Yksinäisyys ja pääsy liikkumaan kodin seinien ulkopuolelle on useille se pahin ongelma. Olemme tavoittaneet näillä tervehdyskäynneillä lähes kaikki veteraanijäsenemme. Suuri kiitos siitä kuuluu kaikille tekijöille. Eila Kyttölälle toimistossa, Pirkko Kuorehjärvelle yhdessä naisjaoston kanssa naisveteraaniemme tervehdyskäynneistä sekä miesveteraanien tervehdyskäynnit hoitaneelle tukijäsenien ”miesjoukkueelle”!

Me kaikki, jotka olemme saaneet kasvokkain kohdata omat veteraani-



nimme, olemme kuulleet ja nähneet monta ihmiskohtaloa ja elämäntarinaa. Sotiemme veteraanien perinne on säilytettävä ja siirrettävä nuoremille sukupolville. Itse en näitä tapaamisia ja käytyjä keskusteluja koskaan unohda. Muistan aina 97-vuotiaan veteraanin, joka jaksoi vaivoin puhua omakotitalonsa vuoteella ja lähtiessäni autolla pihasta tuli rollaattorinsa kanssa ulko-ovelle vilkuttamaan hyvästit. Ja mieleenpainuva oli hauraan ja vaikeasti muistisairaana hoitokodissa asuvan veteraanin hymy ja kuiskaus ”Kiitos” pois lähtiessäni. Me veimme veteraaneillemme Turun Sotaveteraanit ry:n tervehdyksen, jossa viimeiset sanat ovat: ”Me kiitämme, emmekä unohda.”

Risto Kapari, puheenjohtaja, Turun Sotaveteraanien Tuki- ja Perinneyhdistys



Jaakko Malka esitteli Helenalle, tyttärentyttärelleen, hienosti tekstitettyä kuvakansiotaan.

"Sumuheittimen käyttökoulussa"

Pääsin melko helpolla, kuvailee Jaakko Malka sotavuosien kokemuksiaan. – Ehkä jonkinlainen positiivinen asennekin auttoi.

Mynämäellä nimismiehen perheeseen heinäkuun 7. päivänä 1923 syntyneen Jaakko Malkan taival on reititetty Mynämäeltä ensimmäiseksi Turkuun, Tuusulan varusmieskoulutuksesta Kankaanpäähän ja Karhumäkeen, Salmijoelta takaisin Turkuun.

- Kun olin Turun Suomalaisessa Yhteiskoulussa mietin, että lääkäriksi opiskelemista voisi harkita. Lopulta päätökset veivät lakiopintoihin. Päädyin lakimieheksi niin kuin veljenikin, heistä vanhin teki työtään verojohtajana ja nuorin varatoimistujohtajana pankissa.

Matrikkeli kertoo Jaakko Malkan olleen erikoiskoulutettavana kranaatinheitinmieheksi ja raketinheittimen käyttäjäksi.

- Sodan loppuvaiheissa tuli kutsu koulutukseen. Silloin sanottiin että nyt teille, valikoituun joukkoon valituille, kerrotaan saksalaisten kehittämästä salaisesta aseesta.

Netissä tuota "salaista asetta" kerrotaan käytetyn toisessa maailmansodassa erityisesti jalkaväkeä vastaan. "Heitin oli pienikokoinen ja heikko. Nebelwerfer (sumuheitin) ei vaikuttanut panssaroituihin kohteisiin, joten sitä käytettiin pääasiassa panssaroimattomia ajoneuvoja ja jalkaväkeä vastaan. Rakettien aiheuttama melu ja taivaalle piirtämä tulivana toimivat tehokkaana psyko-

logisena aseena."

Suomeen hankittiin Saksasta jatkosodan lopulla vuonna 1944 viisi-toista kappaletta Nebelwerfer 41:tä, mutta niitä ei ehditty saada rintamakäyttöön jatkosodassa eikä Lapin sodassakaan muun muassa vetäjien puutteen vuoksi. Nykyään näistä viidestätoista Nebelwerferistä on jäljellä enää yksi, joka on esillä Museo Militariassa Hämeenlinnassa.

Haastatteluhetkellä hän muistelee aiemmin väittäneensä, että sodassa oli helpompaa kuin lukiossa.

- Kuten jo sanoin, pääsin sota-ajasta melko helpolla. Siksipä tuollaisenkin vertailun voi nyt selittää.

- Monenlaista toki koimme rintamalla, ensimmäisen vartiovuoronkin muistan aina. Koska vuoro sattui

puna-armeijan vuosipäivälle, meteli oli valtava.

Sodanjälkeiset lakiopinnot veivät Jaakko Malkan valtionhallintoon. Viimeksi hän toimi lääninoikeuden puheenjohtajana. Nyt lääninneuvos Malka kuvailee työtään monipuoliseksi, ”se oli eri suunnilta pöydälle tullessiin papereihin perehtymistä.

- Ja kyllähän silloin ehti tutustua maaherroihinkin, oikein hyvä oli kaikkien tuntema Paavo Aitio.

Jaakko Malka koonnut kansioihin kuvia sota-ajasta ja alle on huolellisesti kirjoitettu kuvauspaikat ja -ajat. Kodin ja rintamamiehen kirjeenvaihtokin on kansioitu. Kotiin lähettämässään kirjeessä Jaakko Malka kuvailee tulenjohtonkin toimintaa.

Täällä 2.5.42

Rakkaat!

Monet sydämelliset kiitokset kirjeestänne jossa olikin tällä kerralla runsaasti luettavaa sillä olihan siinä myös Maurin kirje teidän kolmen kirjeenne lisäksi. Toivottavasti olette edelleen voineet hyvin kuten minäkin täällä tulenjohtopaikalla. Täällä on aika kulunut nopeasti ja tänään on siis sunnuntai. Ryssäkin on ollut rauhallisella tuulella lukuunottamatta Vapunvastaanottajaisia. Vapun vastaisena yönä ryssä avasi klo 12 jälkeen saatuaan merkin vihelyspillillä, voimakkaan tulituksen johon osallistuivat kaikki aseet. Olin silloin vartiossa ja pyysin heti heittimeltämme tulta. Sain vielä erään kevyen Krh-joukkueen mukaan ammutaan ja kraanaatteja satoi viitisen minuuttia. Ryssä hiljeni heti eikä sen jälkeen enää uskaltanut ampuun. Melkein koko raskas aseistuksemme ampui samaan aikaan, joten ryssä kyllä sai tuntea tämän aseistuksemme voimakkuuden. Ryssällä itsellään ei ole ollenkaan tällä loholla tykistöä. Sain juuri kuulla että K-mäessä alkavat 5:n vuorokauden suunnistamiskurssit ja minä joudun lähtemään sinne nyt heti. Hevonen tulee parin tunnin päästä hakemaan minua tuliasemaan, josta jatkan matkaa luultavasti huomenna K-mäkeen. Kyllä niitä kursseja riittää nähtäväs-



Ensimmäisen vartiovuoron muistan aina, koska se sattui puna-armeijan vuosipäivälle, muistelee Jaakko Malka.

ti loputtomiin. Siitä tämä kurssi sattui mukavaan aikaan, että voin olla ehkä Mauria vastassa K-mäen asemalla kun hän murtuneena miehenä astuu junasta. Tänään hän ilmoituksensa mukaan lähteen Mynämäen asemalta ja on siis ylihuomenna iltapäivällä perillä. En ole vielä tarkemmin selvillä missä on majoituspaikkamme K-mäessä mutta tästä ja muista yksityiskohdista saan kuul-la tarkemmin tuliasemassa. Keskeytänkin tämän kirjoittamisen täällä ja jatkan tuliasemasta illalla.

Täällä sitä taas ollaan nimittäin tuliasemassa.

Nykyisin ei t.j:n ja tuliaseman väliä pääse kulkemaan kuin ratsain ja minäkin suoritin matkan kaakilla. Onneksi oli hevonen rauhallinen ja sen selässä hyvä satula, joten matka meni hyvin kaikin puolin. Huomenna minä lähten kohti K-mäkeä. Tätä matkaa ei sentään tarvitse ratsastaa vaan pääsen heinäkuorman mukana kärryillä. Minua oli muuten täällä odottamassa kirje teiltä, mistä sydämelliset kiitokset. Onpa haus-

ka että vointinne on ollut jatkuvas-ti hyvä. Sain myös Pentiltä kortissa missä hän kertoi voivansa hyvin. Tänään aamulla oli vartiossa kanssani eräs vanhanpuoleinen mies. ”Puhuteluksaan” selvisi, että mies on kotoisin Mynämäestä, Kukolasta, nimeltään Vattinen (tai Vaattinen). Hän kuuluu konekiväärijoukkueeseen. Suutari Saarista ei näkynyt tällä kerralla. Joten hän on ehkä mennyt taistelukouluun kuten hän lupasi. Erässä Aallon poika Korvensuusta (hyvä urheilija) oli myös asukkaana meidän majapaikassamme mutta hän kaatui viime viikolla. Luoti meni olkapäästä ja tuli selästä ulos. Poika eli vielä lyhyen ajan haavoittumisen jälkeen mutta kuoli matkalla kenttäsairaalaan. Tänään erinomaisen ihana ilta. ilma on melko lämmin vielä vaikka aurinko on laskenut. Katson vielä kirjeenne läpi ja alan sitten tavarani pakkauksen. Pentti ei ole samassa paikassa kuin minä, kylläkin samassa komppaniassa. Eipä taas muuta kuin hyvää vointia ja Jumalan siunausta. Monin syd terveisin Jaakko

Talvisodasta 80 vuotta

Marras-joulukuun vaihteessa tulee kuluneeksi kahdeksankymmentä vuotta talvisodan alkamisesta. Sata-viisi päivää kestänyttä taistelua edeltäneistä poliittisista ratkaisuista on vuosikymmenien aikana kirjoitettu runsaasti, historioitsijat ovat kertoneet asiakirjoista löytämistään päätöksistä, kirjailijat ovat löytäneet kiinnostavia yksityiskohtia vaikkapa Kollaan ja Summan taisteluista.

Uudessa kirjassaan ”Hitlerin ja Stalinin kaupankäynti Suomesta 1939-1940” professorit Pekka Visuri ja Eino Murtorinne miettivät olisiko talvisota voitu välttää Hitlerin ja Stalinin sopimuksesta huolimatta. Kirjoittajat käsittelevät laajasti Neuvostoliiton lähetystössä toimineen Boris Jartsevin toimintoja; salaiset keskustelut aloitettiin pian Itävallan Saksaan liittämisen jälkeen. Jartsev otti yhteyttä 14.4.1938 ulkoministeri Holstiin kysyen toimenpiteistä joilla vähennettäisi vaaraa Saksan hyökkäyksestä Suomenlahdelle. Hän lupasi vastapalvelukseksi taloudellisia etuja.

Professorit muistuttavat Leningradin aluejohtaja Andrei Zhdanovin jo vuoden 1936 lopulla puhuneen maan turvallisuuteen liittyvistä ongelmista Suomen suunnalla.

Jartsev jatkoi kesällä yhteydenpitoa suomalaisiin, mutta Helsingissä diplomaattiin suhtauduttiin varoen, koska silloin ei tiedetty, että Jartsev oli saanut Stalinilta kehotuksen ohittaa muut Helsingin diplomaatit.

Adolf Hitlerin kerrotaan huudaneen, että tämä iskee kuin pommi, kun hän kuuli ulkoministeri von Ribbentropilta, että Moskovassa oli allekirjoitettu hyökkäämättömyyssopimus. Pommiin liitetystä



Pakolaisia Pyhäjärveltä, kertoo SA-kuva-arkiston esittelyteksti.

salaisesta pöytäkirjasta, jossa liitettiin Suomikin alueellis-poliittisiin uudelleenjärjestelyihin. Helsinkiin kulkeutuneet tiedot sopimuksen Suomi-kykennöistä olivat epämääräisiä; Saksan Helsingin lähettiläs vakuutti, ettei Suomesta oltu neuvoteltu, Suomen lähettiläs raportoi Berliinistä, että ulkoministeriön mukaan Suomesta ei puhuttu neuvotteluissa, joissa tavoiteltiin Itämeren tilannetta helpottavia ja Suomen puolueettomuutta vahvistavia ratkaisuja.

Historioitsijat toteavat kirjassaan, että myöhemminkin on ollut vaikea saada selville miten Suomen asema Neuvostoliiton ja Saksan neuvotteluissa oikein määriteltiin.

”Suomi joka tapauksessa mainittiin nimeltä kohdevaltioiden joukossa Viron ja Latvian mukana. Kaikesta päättäen Suomen asemaan ei täsmälisest otettu kantaa, vaan asia jätettiin myöhempien neuvottelujen varaan tai ei haluttu ottaa lainkaan

esille Saksan ja Neuvostoliiton välisenä kysymyksenä. Itse asiassa Saksassa vain ilmaisi, ettei sillä ole vaalitavanaan poliittisia etuja Suomessa.” Visuri ja Murtorinne toteavat kirjassaan Suomen poikenneen Venäjän johdon silmissä Baltian maista, mutta kutsu Moskovaan tuli 5. lokakuuta. Ulkoministeri Eljas Erkon toivottiin johtavan neuvottelijaryhmää, mutta kun ministeri ei halunnut lähteä, johtoon määrättiin valtioneuvos J. K. Paasikivi, jota ohjattiin kieltäytymään keskustelemasta Ahvenanmaasta tai alueista mantereelta, äärimmäisenä myönnetyksessä saisi Seiskarista ja Lavansaaresta, muttei Suursaaresta.

Neuvottelijoiden lähtiessä ensimmäiselle neuvottelumatkalleen Moskovaan, kutsuttiin useita reservin ikäluokkia ylimääräisiin harjoituksiin.

Paasikiven neuvottelukierros päättyi 15. marraskuuta. Runsa lukui-

nen vastaanottajien joukko lauloi asemalla isänmaallisia lauluja. Valtioneuvoksen todetaankin hämmästelleen suomalaisten mielialoja, hallitus jopa päätti koulujen toiminnan aloittamisesta 3. joulukuuta.

Marraskuun 26. päivänä Moskovasta tullessa nootissa syytettiin suomalaisia tykistötulesta Mainilassa.

Aamulla 30. marraskuuta itärajalta ilmoitettiin puna-armeijan aloittaneen hyökkäyksen. Hallituksen kokoontuessa julistamaan sotatilaa, ensimmäiset pommit putosivat Helsinkiin.



Huoltopiste Kämärän lähellä ylimääräisten harjoitusten aikana. SA-Kuva.



Ravintola Prestossa kudotaan sukkia ennen talvisotaa, 25.10.1939. SA-Kuva.

Turkulaisten 1939/1940

Talvisota alkoi 30. marraskuuta 1939, kun puna-armeijan tykistö avasi tulen Karjalankannaksella aamulla kello 6.50.

Tykkitulta edeltäneinä syksyn kuukausina tavallinen turkulainenkin aisti jännityksen. Todellisuuteen havahduttiin viimeistään 8. lokakuuta, kun koulut suljettiin. Pari päivää myöhemmin reserviläiset kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Siviileille järjestettiin ensiapuja väestönsuojelukursseja.

Turun Sanomien ”Elämää pommitateessa” jutussaan toteaa Jari Heino turkulaisten hermostumisen lisääntyneen lokakuussa, kaupoissa hamstrattiin melkein kaikkea. Jopa hyllypaperi katosi, kun Turussa levisi huhu sen loppumisesta.

”Moskovan neuvottelut katkesivat, ja ihmisten epätietoisuus vain kasvoi. Jospa pelot olivatkin olleet turhia? Koulutkin avattiin marraskuussa uudestaan.

Vanha pääkaupunki oli vuonna 1939 runsaalla 74 000 asukkaallaan maan kolmanneksi suurin, Helsingin ja Tampereen takana, mutta niukasti Viipurin edellä. Se kasvoi vuoden 1939 alussa, kun Kaarina luovutettiin sille muun muassa Nummen, Vähä-Heikkilän ja Pääskyvuoren. Seuraava kasvuruiske saatiin vuonna 1944, jolloin Turkuun liitettiin Maariasta Raunistula ja Hirvensalo. Sen jälkeen turkulaisia olikin jo 83 000.”

Ensimmäisen päivän aikana Neuvostoliiton ilmavoimat pommittivat

Suomessa kuuttatoista paikkakuntaa Lapissa, Uudellamaalla ja Kaakkois-Suomessa. Pelkästään Helsinkiin pudotettiin kaksisataa pommia, jotka tappoivat 91 ihmistä.

Turun kerrotaan välttyneen ensivaiheessa pommituksilta, koska keho sää ei päästänyt koneita ilmaan. Lehtitietojen mukaan turkulaiset arvelivatkin, että Turkua ei pommitettaisi ehkä lainkaan, mutta jouluun ei päästy ilmaiskuita; Turku sai oman osansa pommeista 19. joulukuuta alkaen. Kaupungissa annettiin neljä erillistä ilmahälytystä. Puolen päivän jälkeen neuvostokoneet ilmesyivät.

Myöhemmin lehdet ovat kertoneet, että pahinta tuhoa syntyi Portsassa,



Aurajoki. Kuvattu itäiseltä rannalta länsirannalle: Höyrylaiva Oy Boren talo (valm. 1930). Joessa ylinen föri, joka poistettiin käytöstä 1940, jolloin Martinsilta otettiin käyttöön. Ylinen föri oli suunnilleen nykyisen Myllysillan kohdalla.



Pommituksessa vaurioituneita puutaloja kuvattuna Tiilentekijäntien ja Tapulikatun risteyksessä. Kuvan oikeassa laidassa on puutalo, jonka päätyseinä on sortunut. Vasemmalla laidassa on puutalo, jonka seinässä on kiinni Tapulikatun kyltti. Taaempaa kuvassa vasemmalla näkyy auto, lisää puutaloja ja Martin kirkko. Rakennusten edustalla on sortuneita rakenteita kasoittain. Oikeanpuoleisen talon edustalla seisoskelee ja työskentelee miehiä lapoiden kanssa. Turun museokeskus. Kuva Yrjö Paldan.

kun Puutarhakadulla sijainnut Asuntoyhtiö Vuorelan toinen kerros paloi kokonaan. Joulukuun 21. päivänä taivaalle ilmestyi vajaat parikymmentä viholliskonetta, jotka pudottivat nelisenkymmentä pommia. Ensimmäiset kuolonuhrit tulivat tämän hyökkäyksen jäljiltä. Korppolaismäellä kuusi miestä nousi pommisuojasta pahaa aavistamatta ja seuraava aalto osui suoraan heihin. Kaikki menehtyivät.

Myöhemmin mm. Turun Sanomissa ja Aamuset-lehdessä julkaistuissa muisteluissa on todettu jouluaaton -39 olleen rauhallinen, sillä Turusakin satoi kunnolla lunta. Joulupäivä oli sen sijaan kirkas pakkaspäivä ja siitä alkoi varsinainen rumputuli, joka kesti aina tammikuun alkuun asti.

Joulukuun 21. päivänä 1939, Josif Stalinin 60-vuotispäivänä, kuusi Crichton-Vulcanin työntekijää jäi pommin alle. Itse päiväsankari pirautti lentäjä Grigorij Kravtshenkolle onnittelusoiton urakan jälkeen.

Seuraava suurempi hyökkäys alkoi 12. tammikuuta 1940 ja kesti aina helmikuun puolelle asti. Näiden pommitusten uutena piirteenä olivat sataman lisäksi keskusta-alueelle kohdistetut hyökkäykset.

Kolmas hyökyaalto alkoi helmikuun puolella välissä ja jatkui lähes talvisodan loppuun asti. Nyt uutena ilmiönä olivat yöpommitukset. Turun pommitusten takana oli Erillinen Lentoprikaati, joka teki iskuja Virossa käsin.

Kaikkiaan talvisodan pommituksissa Turussa sai surmansa 52 ihmistä, haavoittuneita oli 151. Suurimmat tuhot osuivat yhdelle ainoalle päivälle. ”Mustalle maanantaille”, 29. tammikuuta; neuvostohyökkäyksen jäljet olivat musertavat, Eerikinkadun ja Humalistonkadun kulmilla löytyi 36 kuolonuhria.

Tänään netin Wikipedia kertoo Turun joutuneen talvisodan aikana 61 pommituskerran kohteeksi; tuloksena 53 kuollutta ja 319 tuhoutunutta tai vaurioitunutta rakennusta.



Ruotsista lahjoituksena saatuja kenkiä lajitellaan Turun vapaan huollon keskuksessa. Kuva julkaistu 26.1.1940 Turun Sanomissa. Turun museokeskus.



Vesijohtotyömaa Itäisellä Pitkälläkadulla Kivenhakkaajankadun ja Sepänekadun välissä. Julkaistu Turun Sanomissa 14.11.1939/Turun museokeskus.

Joulu 80 vuotta sitten

Jo 1939 puhuttiin joulusta ikimuistoisena. Tunnelma oli ainutlaatuisen. Suomi seiso yksin jättiläisen edessä. Rintamalla miehet viettivät joulua kolmenkymmenen asteen pakkasessa tykkien jylistessä. Hyytävä kylmyys esti viholliselta tankkien ja panssariautojen käytön. Oli etsiäydttävä telttoihin lämmittelemään.

Sotilaspastorit kiersivät teltasta telttaan ja pitivät lyhyitä, koruttomia hartaushetkiä. Monessa teltassa oli pieni joulukuusi, vaikka sitä ei olisi tarvittu – lumikoristeiset kuuset seisovat telttojen ympärillä hoitaen samaa tehtävää. Tuntemattomille sotilaille osoitetuista joulupaketeista saadut kynttilät antoivat valoa jouluattoon.

Hartaushetket olivat koruttomia mutta sitäkin tunnelmallisempia. Seistiin äärimmäisellä rajalla. Monet sotilaat ovat muistelleet olleensa tuolloin lähempänä Jumalaa kuin koskaan.

Monin paikoin sotilaat lauloivat yhteisellä päätöksellä. Enkeli taivaan lausui näin alusta loppuun. Pakkasilmä kuljetti virren myös vihollisen puolelle.

Jouluevankeliumin ja virsien viittaukset rauhaan ja hyvään tahtoon koskettivat poikkeuksellisesti – ristiä todellisuuteen oli liian syvä.

Välittömästi rintaman takana voitiin hartaushetkiä pitää vapaammin. Vihollinen ei voinut yhtä helposti kuin rintamalla häiritä joulunviettoa. Siellä missä oli mahdollista, hakeuduttiin laajasti kirkkoihin. Sairaalossa vieraili ”oikea” joulupukki omassa persoonassaan. Lahjapaketteja riitti kaikille.

Lottien ahkera toiminta loi pohjan sille, että rintamalla ja sen läheisyy-



Aarne Juutilaisen komppania joulujumalanpalveluksessa Kollaalla 24.12.1939.

dessä saatettiin tarjota normaalista poikkeava ”jouluateria”.

Rintamamiesten talvisodan joulun tuntoja on kuvannut ylittämättömällä tavalla Yrjö Jylhä runokokoelmassaan Kiirastuli. Runossa Jouluyö Jylhä kuvaa rintamalla olevaa Jooseppia, jolle on syntynyt kotona poikalapsi. Runo päättyy:

*Ja monta paimenta parrakasta
lumessa valvoi ja vartio,
ja vartioi sitä pientä lasta
petojen saaliiksi joutumasta
– maa taivas kiitosta soi.*

*Ja Suomen korpien yllä hohti
nyt tähti suurempi muita,
ja me kaikki käännyimme sitä kohti,
ja meidät kaikki se kotiin johti,
se tähti suurempi muita.*

Evakkojen joulu

Heti joulukuun alusta oli rajalta alkanut virrata ihmisiä taaksepäin. Monet tulivat hevosreessä, eikä heillä ollut mukanaan juuri mitään, ei

vaatteita eikä ruokaa; lähtö oli tullut äkkiä. Taaempaan asuvat ja vielä paikallaan olevat yrittivät auttaa tulijoita. Mutta pian tuli heillekin evakuoitumiskäskeä ja oli lähdettävä. Ruokaa piti ottaa mukaan viideksi päiväksi ja muuta tavaraa vain sen verran, kun itse kukin jaksoi kantaa. Miehet jäivät usein rintamalle ja liikkeellä oli vain naisia, vanhuksia ja lapsia. Kokoamispaikoissa evakot sullottiin härkävaunuihin. Lapset eivät ymmärtäneet, mitä ympärillä tapahtui. Monelle suurin joululahja oli, että pommikoneita ei näkynyt.

Jouluksi oli saavuttu outoihin oloihin. Osa kansaa vietti joulun 1939 oloissa, jotka häkellyttävästi muistuttivat Jeesuksen, Marian ja Joosefin tilannetta – sillä erolla, että Joosef useimmiten puuttui. Samoin monessa paikassa Raamatun kertomus leivän murtamisesta ja jakamisesta toteutui lähes kirjaimellisesti. Raamatun kertomukset muuttuivat todellisuudeksi.

Presidentti Kallion puoliso Kaisa Kallio esitti jouluvetoomuksen siir-



toväestön puolesta. Hän kuvaili, miten yhteinen kohtalo oli sitonut eri heimot yhdeksi tavalla, jota ei ollut ennen tunnettu.

Ahdistuksen, pelon, kaipauksen ja uskon luoma tunnelma syöpyi mui-toihin. Vasta paljon myöhemmin ja aikuisena muistot asettuivat kokonaisuuden osaksi – jouluksi 1939.

Kotirintama

Kotirintamalla elettiin ulkoisesti lähes normaalia aikaa. Maaseudulla oli ulkoisesti vaikea huomata sotaa. Kaupungeissa ja asutuskeskuksissa oli joulunakin läsnä pelko ilmapommituksista, etenkin kaupungeissa, joissa oli sotatarviketehtaita. Ne toimivat yötä päivää joulunakin. Vetoisuus niissä työskennelleille ei ollut turha.

Oli vaikea uskoa, että isänmaa oli sodassa ja kuolemanvaarassa. Vastakohta aikaisempiin jouluihin oli niin suuri, että monien mieleen nousi Tiituksen sanat Helsingin Sano-

missa: *”Jos tämä sittenkin on vain unta? Pahaa painajaista. Jouluhan on ovella, ja miksi me olisimme kenenkään kanssa sodassa?”*

Sanomalehdissä ja joulutervehdyksissä painotettiin armeijan takana seisovan *”yksimielinen, tyyni ja rauhallinen kansa, joka luottaa Jumalaansa”*.

Miesten kaatuminen rintamalla tapahtui sittenkin miesten kesken ja kuului sotaan. Kotirintamalla sama tapahtuma jätti elämänikuiset jäljet. Moneen perheeseen tuli tieto pojan, isän ja puolison kaatumisesta juuri jouluksi. Oli annettu suurin mahdollinen uhri. Edessä oli joulu ilman rakkainta – ensimmäinen tyhjä joulu koko loppuelämän kestävien joulujen jonossa.

Ulkomaatkin näyttäytyivät uudessa valossa. Monet varsinkin porvarillisella puolella olivat uskoneet Saksan suopeuteen ja apuun. Lehdistä huokui kuitenkin virallisen Saksan kylmä ja ynseä asenne. Tukea Suomi sai Ruotsin lisäksi niinkin erilaisis-

ta suunnista kuin Mussolinin Italiasta, Etelä-Amerikan maista ja Yhdysvalloista.

Talvisodan ihme

Jouluun mennessä ylivoimaisen vihollisen hyökkäys oli saatu pysäytettyä omien tappioiden pysyessä vielä kohtuullisina. Pahin pelko ja uho olivat taittuneet. Yksimielisyyden tunne uhkaavan tuhoutumisen edessä oli uusi ja ennen kokematon. Rauhan juhla keskellä sotaa muodostui ainutlaatuiseksi kokemukseksi – talvisodan jouluksi – jonkalaista Suomen kansa ei ollut kokenut sitä ennen eikä jälkeen.

Timo Soikkanen

Poliittisen historian professori emeritus



Sotaveteraanisoittajilla Muistathan kai-konsertti

Turun Sotaveteraanisoittajat tunnetaan perinнемusiikin ylläpitäjänä Turussa ja ympäristökunnissa. Alkuvuosina esiintymiset sisälsivät yksittäisiä sotaveteraaneille tuttuja sävelmiä. Musiikkihan oli suunnattu nimenomaan sotavuodet kokeneelle väestölle. Uusien soittajien myötä orkesterin kokoonpano kasvoi monipuolisemmaksi. Vaikka nuottimateriaalia oli runsain mitoin tarvittiin uusia sovituksia ja uutta oh-

jelmistoa. Sovitustyöhön lupautui ja jatkaa edelleen dir. musices **Urpo Laaksonen**. Konserttien ohjelmaa ryhdyttiin rakentamaan eri aihepiiriin mukaan. Sitä käytäntöä noudatetaan yhä.

Marraskuun 16.-17.11.2019 Muistathan kai -konsertti oli katkaus viihdettä, draamaa ja rakkautta. Ohjelma poikkesi aikaisemmista esityksistä ja oli soittajille hyvin haasteellinen mutta yleisön suosion-

osoitukset olivat palkitsevia. Solistit löytyivät ”lähipiiristä”.

Aluksi kuultiin osia elokuvasta **Jääkärien morsian**. Se esitettiin ensimmäisen kerran vuonna 1931 ja se perustui Sam Sihvon samannimiseen näytelmään vuodelta 1921. Rakkaustarinan päähenkilöinä vilahti tuttuja entisajan näyttelijänimiä kuten Tauno Brännäs (Palo), Ella Eronen ja Hanna Taini. Näitä jääkäri Martin lauluja tulkitsi orkesterin pitkäaikai-

nen juontaja ja solisti **Pertti Keihäs**. Kurt Robitschekin sanoittama ja Robert Stolzin säveltämä **Jo kukkivat Praterin lehdot** (Im Prater blüh'n wieder die Bäume) tuli Suomessa tutuksi 1950-60 lukujen radio-ohjelmista, sillä Yleisradion Radio-orkesteria johti tuolloin Georg de Godzinsky, joka oli erikoisen viehättynyt Stolzin musiikista. Nyt laulu kuultiin **Kristina Raudasen ja Reijo Aholan** duettona.

Operetti palauttaa mieleen heti mm. säveltäjät Lehär, Abraham ja Kálman. Näiden suurmiesten teoksista koottiin potpuri, jossa vilahdi monta tuttua klassikkoa. Näiden soljuvien sävelten tahdissa yleisönkin oli mukava tuudittautua viihteen pariin.

Titanicin uppoaminen vuonna 1912 oli suuronnettomuus, joka kosketi myös Suomea – olihan matkalla 63 suomalaista, joista vain 20 selviytyi. Tapahtuma palautui uudelleen julkisuuteen ja herätti suuren yleisön huomion ympäri maailmaa, kun siitä tehtiin elokuva vuonna 1997. Rosen laulu **My Heart Will Go on** oli oiva valinta orkesterin solistiksi lupautuneen nuoren lauluopiskelijan **Emmi Laaksosen** esittäväksi.

Orkesterin yhtenä painopisteenä on, että ohjelmiin otetaan mukaan mahdollisimman paljon myös suomalaisten säveltäjien tuotantoa ja suomalaisuutta. Tähän kategoriaan kuuluu ehdottomasti Anssi Tikanmäki. Hän on kuuluisa mm. Suomen luontoa kuvaavista aiheistaan. Näistä tunnetuin lienee orkesterisarja Maisemakuvia Suomesta. Tällä kertaa häneltä valittiin kuitenkin konsertin teeman mukaisesti kappale **Balladi elokuvasta Klaani**. Pekka Marjasen **Vain rakkaus** edustaa myös nykypäivän osaamista. Näitä sävelmiä lauloi Johanna Virjonen. Tuttua ”Molli-Joriakaan” ei unohdettu. Hänen runsaasta tuotannostaan poimittiin laulu **Lemmen liekki leimahtaa**, joka on elokuvasta Syntipukki ja ”syntipukkina” (kuten juontaja asian ilmaisi) toimi Pertti Keihäs. ”Turkulaisuuden tulkki” ja P. Viherluodon lauluihin erikois-



Markku Nurminen, Heikki Varantola, Matti Poutanen, Erkki Roivas ja Bruno Jokela konsertin väliajalla

tuneen muhkean basson, **Aulis Kotaviidan** kappaleesta **Ol'Man River** välittyi Mississippi-joen työläisten haave joen ylityksestä. Alkuperäinen Broadway musikaali Show Boat valmistui vuonna 1927 ja laulun teki tunnetuksi meilläkin yhä edelleen monen ihmisen suosikkina pysynyt Frank Sinatra.

Konsertin loppuksi kuultiin solistien yhdessä esittämä Hyvän yön valssi, johon yleisökin sai yhtyä.

Kapellimestareina olivat dir. musices **Reijo Ahola ja Heikki Varantola**. Juonnosta huolehti tuttuun tapaan Pertti Keihäs.

Elvi Jalonen, Turun Sotaveteraani-soittajat, viulisti, sihteeri ja tiedottaja

Turun ja lähiympäristön veteraaneja kokoontui jälleen kesäpäivän perinteiseen tapahtumaan Kakskerran Hirvilammelle. Esitelmöitsijäksi oli tänä kesänä saatu ajankohtaisen katsauksensa esittänyt kansanedustaja Ilkka Kanerva.



"Elämäsi parhaat vuodet meni sulla rintamaan. Murtuneet ei Suomen kuoret, ehjät ovat aina vaan."
Sotaveteraanilaulajien perinteisessä yhteislaulutilaisuudessa palattiin jälleen menneiden vuosien laulumuistoihin; ohjelmassa mm. Ilta Skanssissa, Kirje sieltä jostakin, Kodin kynttilät." Ja päätöksenä Hannu Mäkilän sanoittama Veteraanille.

Yhteislaulutilaisuuden juontajana Hannu Mäkilä ja laulunvetäjä Aulis Kotaviita sekä säestäjänä Pekka Rantanen.

Muonitus- jaosto joulua avaamassa

Turun Sotaveteraanien muonitusjaosto on myynyt Turun kauppatorilla hernekeittoa vuodesta 1976 alkaen. Vuosien aikana on päästy toteamaan, että ”keittotykkien” mahdollistamat määrät ja pitkät keittajan takaavat ostajia houkuttelevan makunautinnon.

Tapahtuman herättämän myönteisen huomion lisäksi keitolla hankittu tuotto on tuonut tukea veteraanien kotona asumiseen, lääkäri- ja sairauskuluihin sekä jouluavustuksiin. Marraskuiset joulunavaukset kaupakeskus Myllyssä ovat osa muonitusjaoston perinteistä vuosiohjelmaa.



- Joulupuuroa on jo odotettu, vakuutti Nuutisen perhe; vanhemmat Päivi ja Antti sekä kuusivuotias Leni seurassaan vuoden ja seitsemän kuukauden ikäiset kaksossisarukset Liinus ja Lili.



Tänä vuonna muonitusjaostolaisia kävi tervehtimässä Korvatunturilta Raisioon kiirehtinyt joulukaudenavaaja.



Toiminnanjohtajan tuolilta

Hyvät Veljesviestin lukijat

Veteraanimaailmassa eletään muutoksen aikaa – suurinta ehkä sitten järjestöjen perustamisen jälkeen. Ja yhä useammin me olemme myös siinä tilanteessa, että silmiimme osuu jossain sanoma- lehdessä suorakaitteen tai neliön muotoinen, ristillä sekä jollakin veteraanitunnuskel-la varustettu ilmoitus. Se merkitsee, että yksi on taas joukosta poissa. Poissa siitä jo kovin harvalukuiseksi käyneestä joukosta, jonka elämäntaipaleen varrella suoritettujen toimenpiteiden johdosta me tänään elämme vapaassa ja hyvässä maassa. Vapaassa ja hyvässä – näin se on – muutakin voi väittää, mutta ei kannata, sillä laajemmassa kontekstissa asia on näin. Veteraanisukupolven poistuminen tästä ajasta on luonnon lakien sanelema välttämättömyys – sukupolvet seuraavat toistaan – kukin omien ongelmien ja taakkojensa parissa painiskellen. On vain toivottava, että sellaista ongelmaa, mitä maamme arvostetut kunniakan-salaiset ovat joutuneet kestämaan, ei enää maamme kohdalle sattuisi, vaikka toki valmiina on oltava pahan-kin päivä kohtaamaan.

Se, että keskuudessamme on yhä heitä, joiden vuoksi me tätä työtä tehdään, pitää nk. ”kasassa” ja yllä toimintamme olemassaolon oikeutuksen ja ajatuksen. Pikkuhiljaa on kuitenkin jo valmistauduttava aikaan, jolloin meillä on jäljellä enää suuren suomalaisen sukupolven mittaamattoman arvokas perintö ja perinne jäljellä. Se on suuri muutos – suurin sitten veteraanijärjestöjen perustamisen – kuten jo kirjoitin. Tähän tulisi itse kunkin (liitot, piirit, yhdistykset) valmistautua, sillä pohjatyö on tehtävä nyt. Tulevan talven aikana tulee myös yhdistyksemme ja myös piirimme alueella – toivotavasti - tapahtumaan merkittävästi tähän tähtääviä asioita. Mutta onko meistä kukaan valmiina? Tulee mie-



leeni tässä kohtaa varusmiesaikainen kouluttajani, joka aina vaikea kysymyksen kohdalla sanoi: ”Hyvä kysymys, saanko seuraavan.”

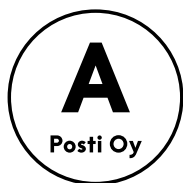
Niin – valmiina siis pitäisi olla, mutta mihin? No muutokseen. Sen sisäistäminen on hyvä aloittaa miettimällä, mikä on sitten veteraanien perintö ja perinne? Lyhyesti sitä on vaikea määritellä, sillä me emme perinnetyötä suunniteltaessa ole tekemässä perinnejärjestöjä yhdellekään nykyisistä olemassa olevista organisaatioista. Me olemme suunnittelemassa ”Sotien 1939 – 1945 Perinneaikaa”, joka kattaa tämän kirjoittajan mielestä kaiken tapahtuneen alkaen siitä, kun Suomi valmistautui viimeksi käymiinsä sotiin (siis ainakin 1930 – luvun puolivälistä eteenpäin), kävi nämä sodat (vuodet 1939 – 1945) ja lopuksi vielä jälleen rakensi maan (aika sodasta pitkälle 1950 – luvulle). Valtava kokonaisuus, jonka joku on tiivistänyt seuraavasti:

”Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnosta ja tulevaisuudenuskosta. Veteraanien perinne on vuosien 1939 – 1945 sodissa taistelleiden ja kotirintamaa pystyssä pitäneiden sukupolvien koko arvomaailma ja myös kaikki se aineellinen perintö, joka jälkeen on jäävä”.

Lyhyesti sanottu – mitä pitää sisälleen, on sitten kokonaan toinen asia. Tähän meidän kuitenkin on valmistautuminen – tämänkin olemme Itsenäisyytemme turvanneille velkaa, kaiken muun velan ohella.

Toivotan tämän lukijoille hyvää loppuvuotta ja Rauhaa Joulun aikaa

Osmo Suominen
toiminnanjohtaja



Posti Green



Lahjaksi pala suomalaista OP:ta

Osuuspankin omistaja-asiakkuus on arvokas ja erilainen lahja, joka ilahduttaa pitkään. Se sopii lahjaksi ikään katsomatta esimerkiksi koulunsa päättävälle nuorelle, rippilahjaksi, syntymäpäivälahjaksi tai joululahjaksi.

Voit antaa tarvittavan summan helposti rahalahjana, jonka saaja käyttää paikallisen osuuspankin omistaja-asiakkuuteen. Saat meiltä valmiin lahjakortin ja voit samalla käynnillä nostaa sileitä seteleitä lahjakortin väliin.

Omistaja-asiakas omistaa palan suomalaista OP:ta. Omistaja-asiakkuus tuo lukuisia etuja ja lisäksi se oikeuttaa myös vaikuttamaan oman osuuspankin päätöksenteossa sekä osallistumaan pankin ja sen palvelujen kehittämiseen. OP on mukana monessa, joten välillisesti aktiivinen omistaja-asiakas on vaikuttamassa alueensa tulevaisuuteen.

OP:n parhaat edut ja alennukset!

Olemme asiakkaidemme omistama yritys ja tehtävämme on tuottaa hyötyä omistaja-asiakkaillemme. Siksi omistaja-asiakkaana saat OP:n parhaat edut ja alennukset. Hyödyt myös rahanarvoisista OP-bonuksista. Niitä kertyy asiointistasi ja niillä kuitataan esimerkiksi pankkipalvelu- tai vakuutusmaksujasi, jotka voivat olla sinulle bonusten ansiosta maksuttomia. Lisätiedot op.fi/edut ja op.fi/turunseutu/edut.

Kysy lisää omasta osuuspankistasi!

Puh. 0100 0500* (ma-pe klo 8-19)

* Puhelun hinta: normaali paikallisverkkomaksu (pvm) tai kotimaisen matkapuhelinoperaattorin hinnaston mukainen matkapuhelinmaksu (mpm)

OP Turun Seutu



VELJESVIESTI

Turun Sotaveteraanit Ry:n jäsenlehti
Vastaava toimittaja: Pekka Paatero
Päätoimittaja: Aimo Forsell
Puh. 050 463 5501
Toimittaja: Osmo Suominen

Toimisto
Läntinen Pitkäkatu 37, 20100 Turku
Puh. (02) 251 6870